Multikulturní výchova

PVCKC_ZMV, VY3DC_MULV
6. 4. 2024

fppt.com

Čím se budeme zabývat?

- Migrace – statistická evidence
- Adaptační strategie
- Dítě s OMJ
- Rodiče dětí s OMJ
- Kulturně citlivá edukace

fppt.com

Víte, kdo vám doma uklízí?

fppt.com

Počet migrantů v ČR

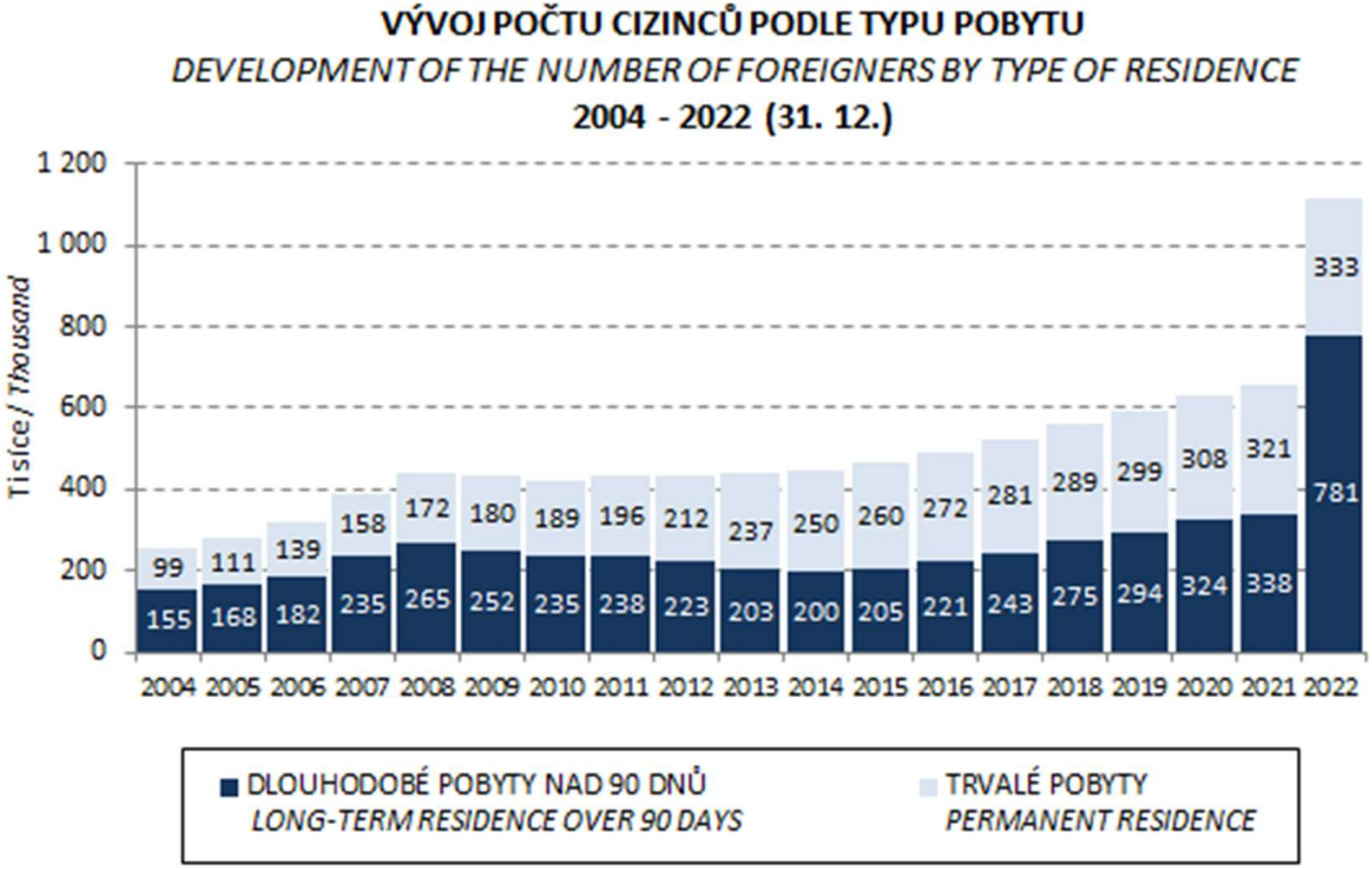

(Pozn.: včetně pobytů na dočasnou ochranu)
Pramen: Ředitelství služby cizinecké policie MV ČR

fppt.com

Nejpočetnější skupiny cizinců v ČR

Aktuální statistiky počtu cizinců

- V ČR celkem 1 065 740 (k 31.12.2023)
- TOP 3:
  - Ukrajina (574 447)
  - Slovensko (119 182)
  - Vietnam (67 783)
- Aktuální čísla pro JMK cca 10% z čísla v ČR: 110 879 (k 31.12.2022)
- Příchody 10/23 – 01/24: 2 659 os. Do JMK: 293 os.
- Příchody:
  - Ukrajina
  - Vietnam
  - Indie
- Převažují občané třetích zemí (78 %, z toho 36 % osoby s DO) nad EU (22 %)
- JMK je třetí kraj s nejvyšším počtem cizinců
- Brno- město: 65 548 os. (k 31.12.2022)

fppt.com

Aktuální statsitiky (únor 2024)

- V ČR celkem 385 364 osob s dočasnou ochranou (DO)
- Aktuálně v JMK 40 181 osob s DO
- V HUMPO v ČR celkem 15 714 osob
- V JMK aktuálně ubytovaných v HUMPO 1 518 osob
- V 8. týdnu bylo uděleno 1 364 DO
- V 8. týdnu v HUMPO v JMK nově ubytovaných 16 osob
- JMK je třetí kraj s nejvyšším počtem osob s DO
- Dvě osoby byly v JMK reubytované v rámci HUMPO

fppt.com

PAQ Research – hlas Ukrajinců (únor 2024)

- Více než polovina ODO chce, nebo zvažuje setrvání v ČR
- 70% ODO bydlí v nájmech
  16% bydlí v ubytovnách
- 118 tis ODO pracuje (jsou to ¾ těch, kteří mohou pracovat)
- 80% ODO pracuje na nízko kvalifikovaných pozicích
- HUD pobírá cca 97 000 ODO
- 69% osob které pobírají HUD jsou zranitelné osoby
- 8 500 ODO absolvovaly rekvalifikační kurz ČJ

- ODO přispěly do rozpočtu ČR dvojnásobkem toho co bylo vyplaceno na HUD

fppt.com

PODÍL CIZINCŮ NA OBYVATELSTVU VE VYBRANÝCH EVROPSKÝCH STÁTECH

SHARE OF FOREIGNERS IN THE POPULATION - SELECTED EUROPEAN COUNTRIES

1. 1. 2021 (Pramen / *Source*: Eurostat)

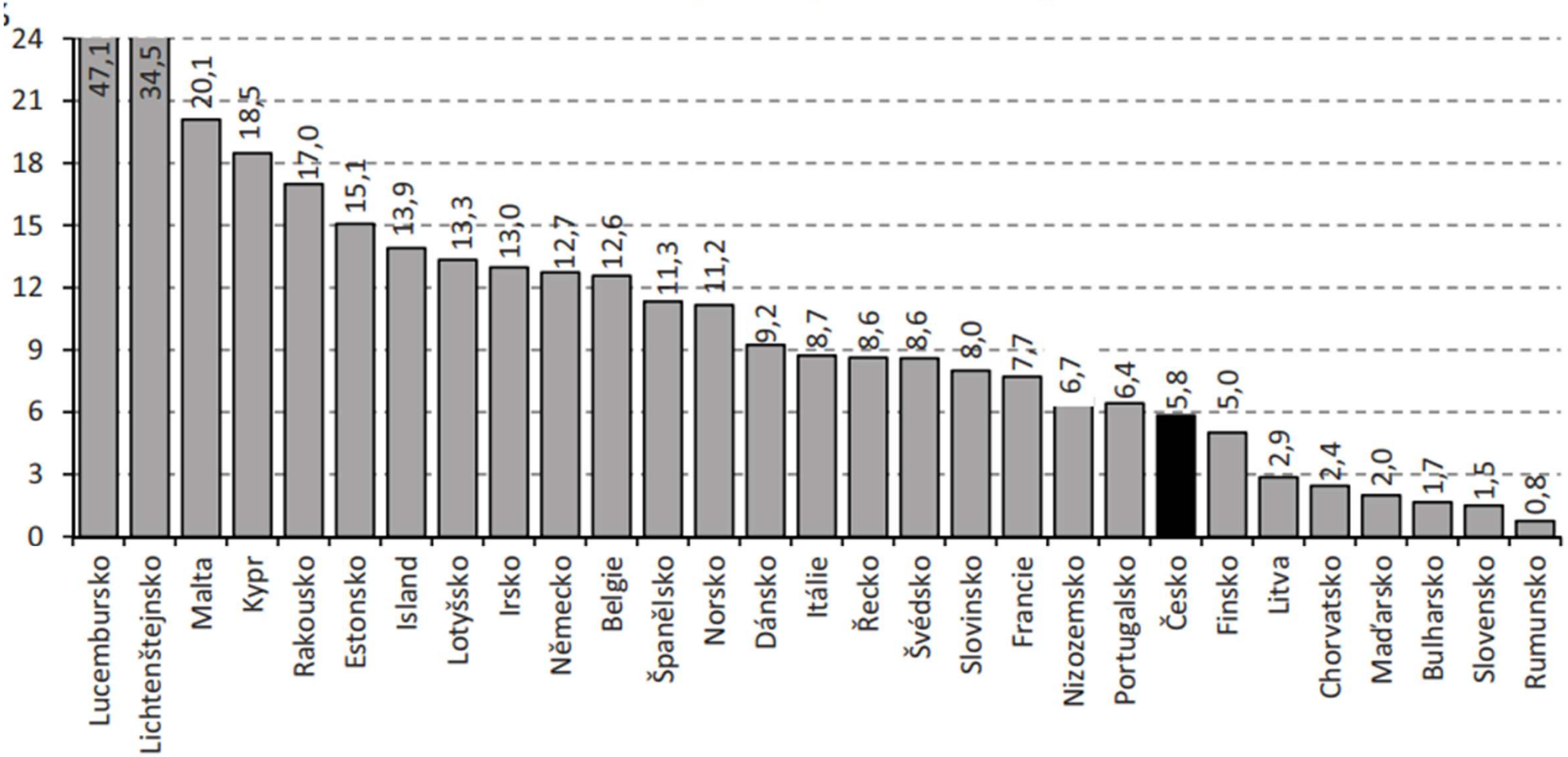

fppt.com

Počty cizinců na školách v ČR

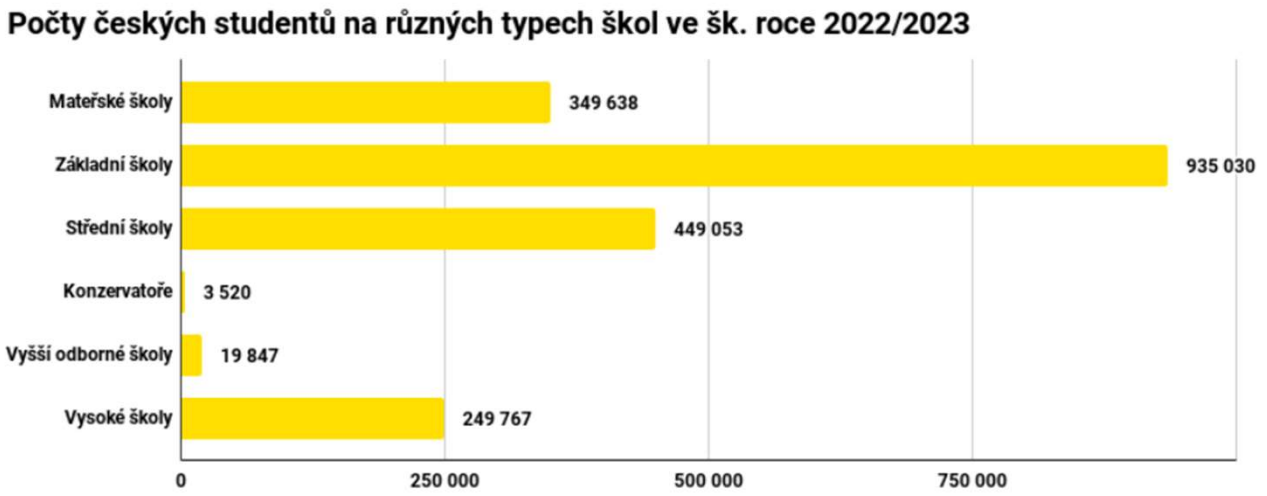

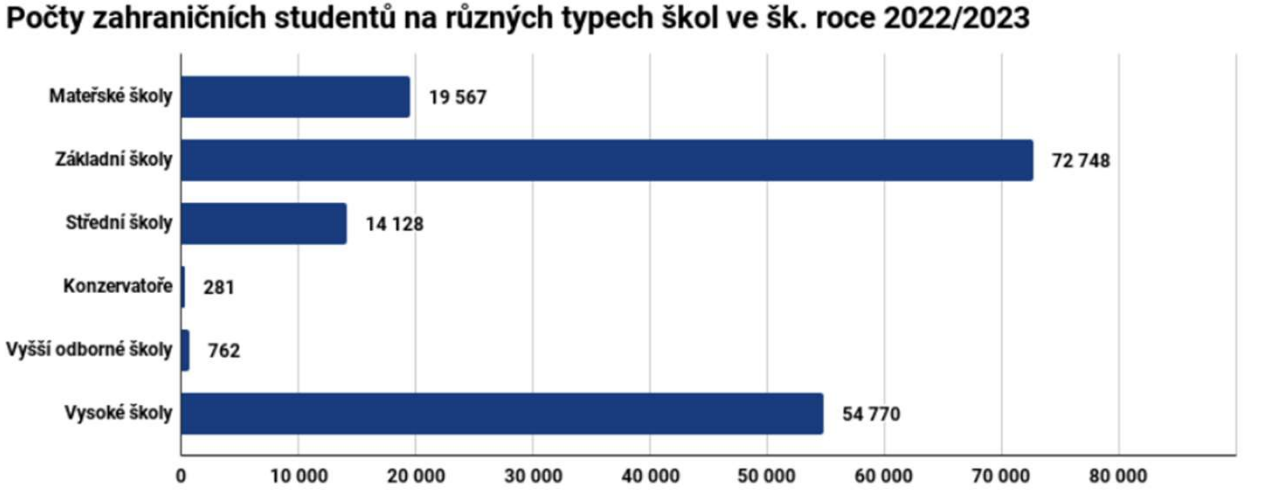

fppt.com

UKR děti a žáci

Tabulka - Děti/žáci celkem a ukrajinské děti/žáci-azylanti/uprchlíci vzdělávající se v MŠ, ZŠ, SŠ a konzervatořích k 30. 9. 2022 a k 31. 3. 2023

	Počet dětí/žáků celkem (k 30. 9. 2022)	Počet ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků		*Podíl ukrajinských dětí/žáků-azylantů/uprchlíků z dětí/žáků celkem*	
		k 30. 9. 2022	k 31. 3. 2023	*k 30. 9. 2022*	*k 31. 3. 2023*
Mateřské školy	369 205	6 904	7 668	*1,9 %*	*2,1 %*
Přípravné třídy a stupně	6 731	358	473	*5,3 %*	*7,0 %*
Základní školy	1 007 778	39 478	39 680	*3,9 %*	*3,9 %*
Střední školy	463 200	3 457	3 368	*0,7 %*	*0,7 %*
Konzervatoře	3 837	88	92	*2,3 %*	*2,4 %*

Pozn.: V případě SŠ a konzervatoří je v tabulce uveden počet studií, neboť někteří žáci se vzdělávají ve více než jednom oboru studia.

Zdroj: MŠMT

fppt.com

100 LET ČESKÝCH ZEMÍ V POHYBU

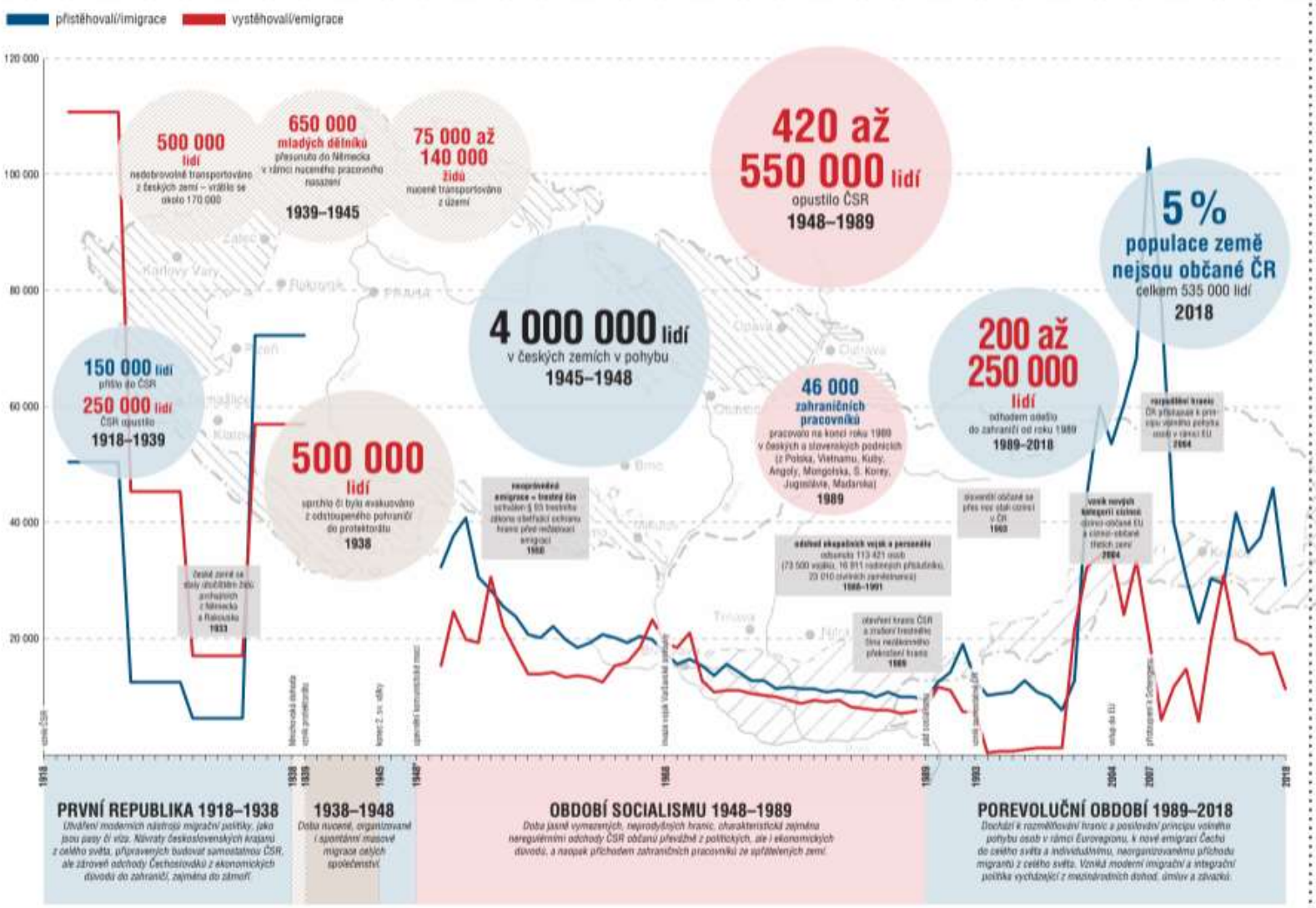

POVÁLEČNÉ OBDOBÍ 1945–1948

období velkých migračních pohybů

Rok 1945 nastartoval největší pohyb lidí v moderních dějinách Československa.

- **odsun německy mluvícího obyvatelstva**
  *Okolo **2,8 milionu** lidí včetně 97 000 německých antifašistů s jejich rodinami. Na konci 40. let v ČSR žilo asi 160 000 Němců, v roce 1961 zde žilo 134 143 Němců.*
- **dosídlování českého pohraničí**
  *Okolo **1,7 milionu** dosídlenců, především Čechů z Slovácka, ale i Ukrajinců, Bulharů, Řeků, Romů nebo českých a slovenských krajanů, tzv. reemigrantů. Mnoho z nich ale brzy po dosídlení pohraničí opustilo.*
  - **příchod reemigrantů** (potomci českých a slovenských krajanů žijících mimo území ČSR)
    *V prvních letech po válce okolo **151 000**, celkem mezi lety 1944 a 1950 okolo 220 navrátivších se krajanů českého a slovenského původu.*
  - **masové přistěhovalectví Slováků**
    Způsobeno dopadem války na východní Slovensku a neprovedením výstěhování Maďarů. Přicházeli do pohraničí v rámci osídlovací akce. Odhadem 150 000 – 190 000 lidí, kteří se zde usadili natrvalo.
- **návrat repatriantů** (osoby, které odešly během války)
  *Okolo **800 000** z původně odhadovaných 1,3 mil.*
- **průchod až 200 000 židovských uprchlíků z Polska přes Československo** v letech 1946–1947 do americké a britské okupační zóny.
- **příjezd řeckých komunistických uprchlíků**
  *ČSR přijala okolo **12 000 – 15 000** řeckých uprchlíků.*
- **odchod občanů ČSR z politických důvodů**
  V důsledku upevňování komunistické moci odešlo bezprostředně po roce 1948 odhadem 40 000 – 250 000 lidí.

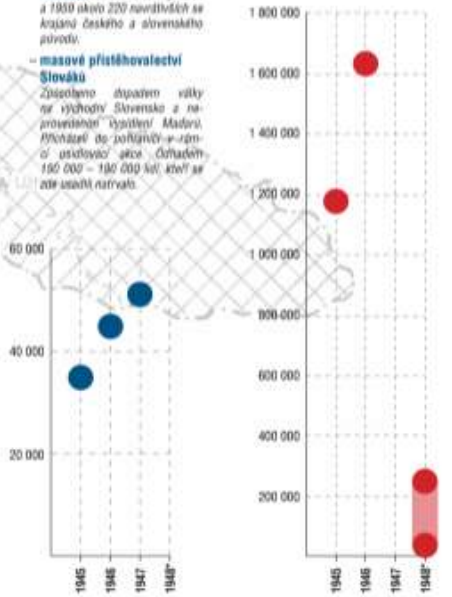

fppt.com

Akulturační strategie dle J. W. Berryho

- ZACHOVÁNÍ PŮVODNÍ KULTURY +

- ROZVÍJENÍ VZTAHŮ +

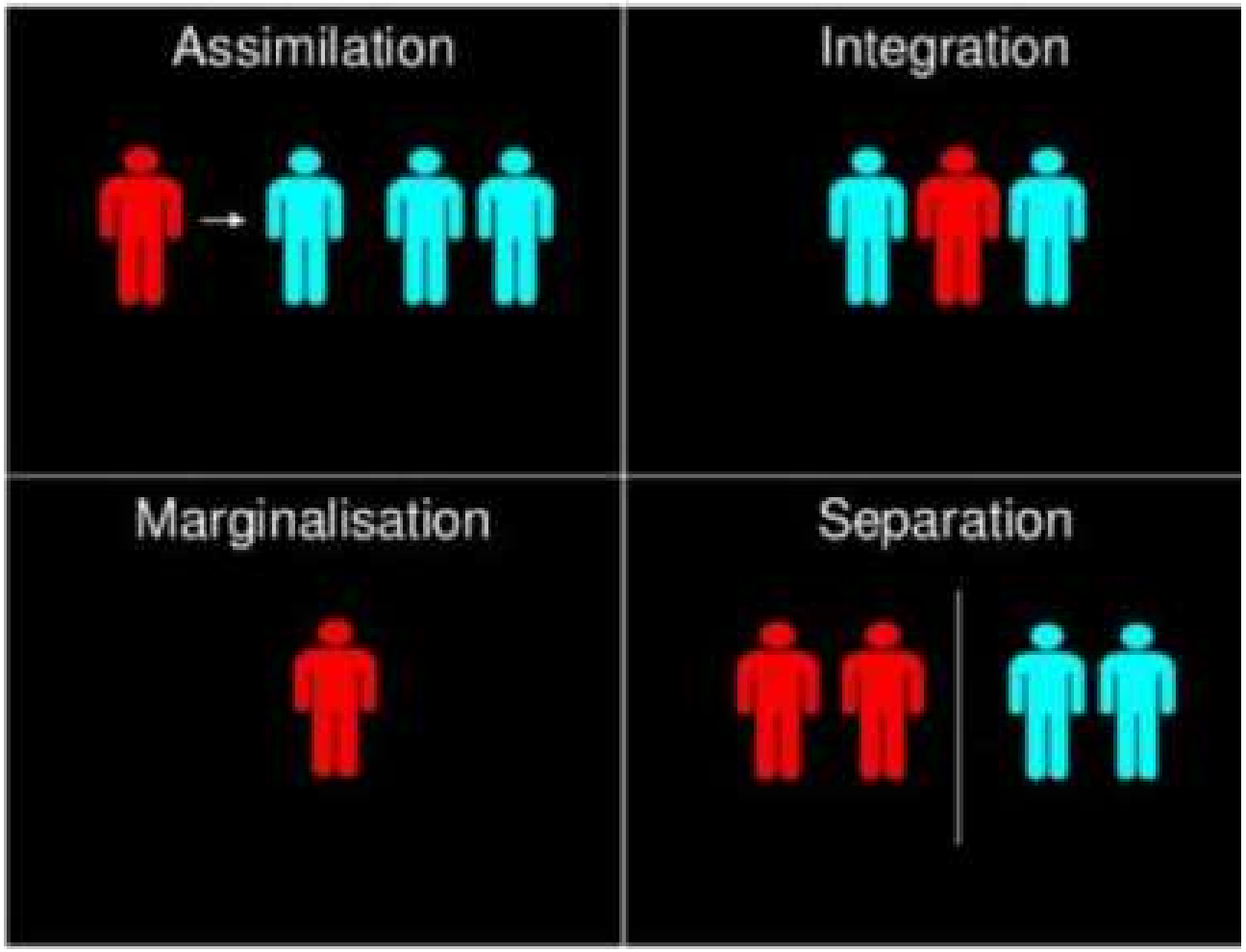

fppt.com

Fenomén vykořenění

- Cristina Igoa: The inner world of the immigrant child
- Vykořenění
- Tiché období

fppt.com

Jak podpořit začlenění nového žáka v prvních dnech

- **seznámit ho se školním prostředí a s fungováním školy a třídy**
  - mohou pomoci **patroni, mapa, kontaktní dospělá osoba,** viz http://www.inkluzivniskola.cz/organizace-integrace-cizincu/podpora-spoluzaku-patrony
- **vytvořit mu bezpečný prostor a umožnit mu zažít, že k nám patří**
  - např. popisky v ČJ, pozdrav v J1, zapojení do kurzu ČDJ, zapojením do volnočasových aktivit, atd.
- **usnadnit počáteční komunikaci ve škole**
  - komunikační kartičky, viz http://www.inkluzivniskola.cz/komunikace-s-ditetem
  - třída a škola - obrázkové slovníčky ke stažení: https://www.inkluzivniskola.cz/trida-karticky-slovnicky
  - slovníky, viz http://www.inkluzivniskola.cz/prekladove-slovnicky
- **zapojit ho do kolektivu**
  - adaptační aktivity se třídou, třídnické hodiny apod.

fppt.com

Co dělat v prvních dnech žáka ve škole

- **Příprava na příchod** https://www.inkluzivniskola.cz/zs-priprava-na-prichod
- **pedagogická diagnostika, jazyková diagnostika:** https://www.inkluzivniskola.cz/cestina-jazyk-komunikace/jazykova-diagnostika
- **sestavit PLPP/IVP/PJP (plán, jak budeme postupovat)**
- **co nejdříve zajistit výuku ČDJ**
  - **pracovní listy a další materiály pro výuku ČDJ** https://www.inkluzivniskola.cz/cdj/materialy-k-tematum - pracovní listy https://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/univerzalni-aktivity – aktivity a hry
  - **e-learning:**

  www.cestina2.cz
  https://www.kurzycestinyprocizince.cz/cs/e-learning.html
  http://www.inkluzivniskola.cz/zdroje-inspirace/cestina-do-skoly

fppt.com

Podpora třídního kolektivu

- **Informujte budoucí spolužáky o příchodu nového žáka, mluvte s dětmi.**
- **Dohodněte si strategie**, které bude celá třída respektovat: na podpoře nového žáka **se podílejí všichni**.
- **Podporujte** vytváření **přátelských vazeb** a nastavte ve své třídě **respektující atmosféru**. Vytvořte bezpečné prostředí, ve kterém se nový žák a jeho spolužáci budou cítit dobře.
- Podporujte spolupráci **ve dvojicích či malých skupinkách**.
- **Využívejte znalosti a dovednosti nového žáka**, které mohou být obohacením celé třídy.
- Stimulujte ve třídě aktivity, při kterých mohou všichni žáci reflektovat své individuální rozdíly.

fppt.com

Komunikace s rodiči: základní předpoklad spolupráce

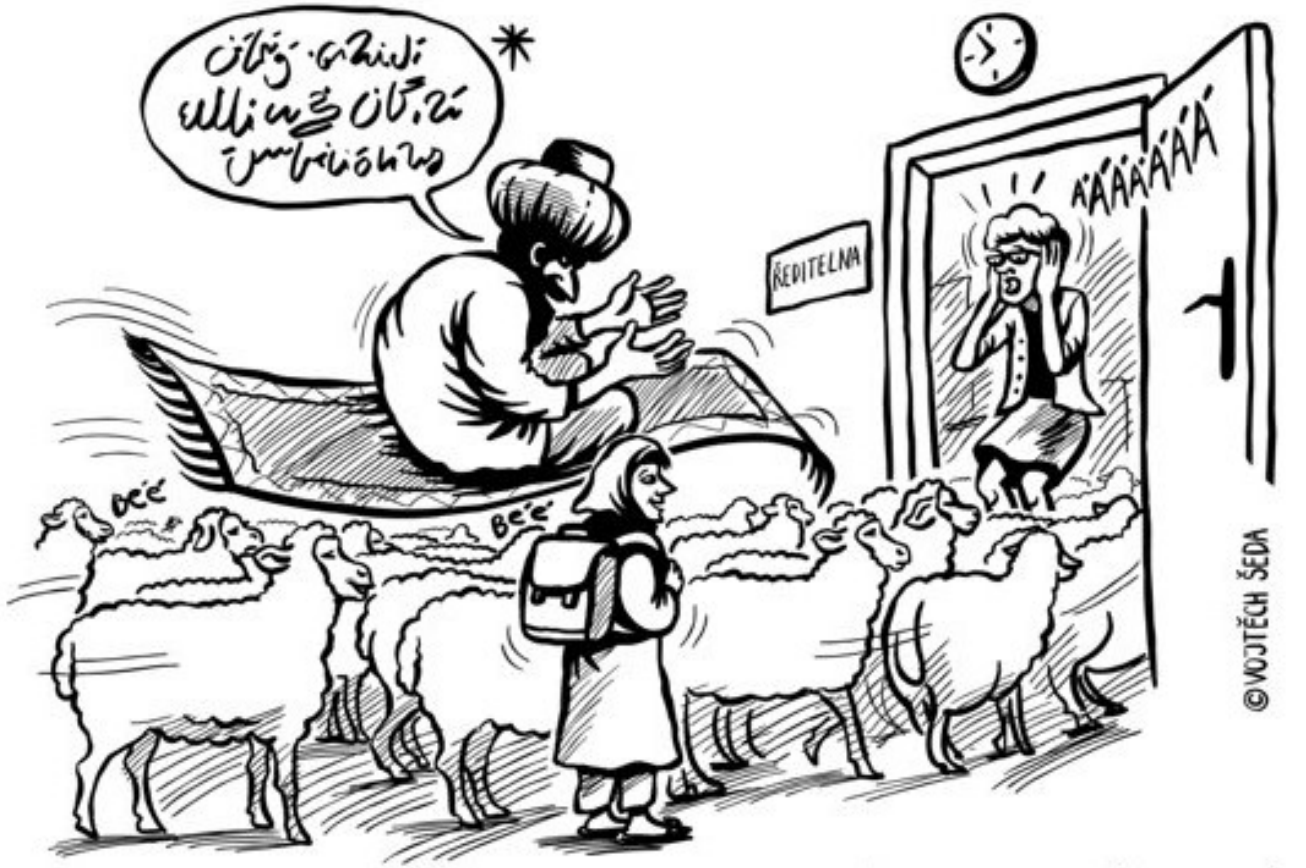

* NEMUSÍTE DĚKOVAT, DAROVAT OVCE UČITELI JE V NAŠÍ ZEMI SAMOZŘEJMOSTÍ...

fppt.com

Domluvit si pravidla

- **Způsob komunikace**
- - mailem, telefonicky, do notýsku, škola online
- - jazyk komunikace
- - kontaktní osoba

Pravidelnost komunikace

Kontrola komunikace

Zásady při komunikaci:

- jednoznačně, stručně, přehledně

www.inkluzivniskola.cz/cestina/jak-komunikovat-s-rodici

fppt.com

Pomocníci v nastavení komunikace s rodiči žáků s OMJ

•Jak na přijímací rozhovor - **checklist pro přijetí žáka:**
•https://www.inkluzivniskola.cz/checklist-prijeti-do-skoly

•**Tlumočení**
•NPI ČR https://cizinci.npicr.cz/tlumoceni-a-preklady/
•Další kontakty**:** https://www.meta-ops.cz/kontakty-na-organizace-poskytujici-komunitni-tlumoceni

•**Překlady informací pro rodiče a školních dokumentů**
•http://inkluzivniskola.cz/informace-pro-rodice-jazykove-verze
•https://cizinci.npicr.cz/tlumoceni-a-preklady/

•Charita: **Infolinky pro cizince** (mongolština, vietnamština, ukrajinština):
•https://www.charita.cz/jak-pomahame/doma/integrace-cizincu/infolinky-pro-cizince/

fppt.com

Kulturně citlivá edukace

1. Cowden et al. (2021) definují kulturně citlivou edukaci jako typ vzdělávání, který chápe důležitost přizpůsobení obsahu učebních osnov a výukových technik tak, aby adekvátně odpovídaly kulturním potřebám a preferencím žáků.
2.
3.
4.

MUNI
PED

fppt.com

Diverzita a KCE

- S rozmanitostí přichází:
- Kulturně bohatá a pestrá společnost
- Více kreativních a inovativních nápadů
- Rozmanitá pracovní síla
- Nové zkušenosti (např. zkoušení nových jídel)
- Širší pohled na svět, který vede k porozumění a respektu k ostatním.

fppt.com

Jak zajistit kulturně citlivé prostředí?

- Seznamte se s dětmi, zkuste je poznat po všech stránkách
- Buďte dětem vzorem
- Pokuste se diverzifikovat výuku dle možností a schopností dětí
- Vycházejte ze zkušeností dětí, propojujte školu s reálným životem
- Nebojte se měnit architekturu prostoru (prostě posuňte židle a stoly)
- Dohodněte základní pravidla pro dodržení důstojnosti všech ve skupině
- Vytvářejte bezpečné a přijímající prostředí
- Sdílejte a reflektujte Vaši zkušenost…

fppt.com

Praktické kroky při aktivizaci nového jazyka (Miller, 1992)

- Oční kontakt a úsměv
- Jazykově se přibližte, buďte vzorem
- Děti rozumí, ale nemluví
- Neverbální komunikace
- Myslet na individuální tempo
- Tipy pro rozvoj řeči: Story cubes, Storysacs, Logico, Metoda KIKUS (software), Metoda Grunnlaget, Komunikační kartičky ke globálnímu čtení, Strukturované učení

fppt.com

Tipy při práci s dětmi příchozích

- Pokuste se s pomocí rodičů poznat dítě
- Zkuste najít u dítěte nějaký talent, který je jazykově nezávislý
- Pokud jste ve škole, vytvořte pro žáka plán ped. podpory
- Zkuste využít formativní hodnocení žáka
- Zapojte do začlenění ostatní žáky třídy/školy (možnost peer-tutoringu)
- Podpora rodiny v kontaktu se školou

fppt.com

Organizace pracující s migranty

- OPU - Organizace pro pomoc uprchlíkům
- Diecézní Charita Brno
- PPI - Poradna pro integraci
- CIC – Centrum pro integraci cizinců
- In Báze Berkat
- Sdružení pro integraci a migraci
- Multikulturní centrum Praha
- **META o.s. (www.inkluzivniskola.cz – výborný server pro pedagogy!)**
- Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka
- Národní pedagogický institut: https://cizinci.npi.cz/
- Zapojme všechny: https://zapojmevsechny.cz/
- …a mnohé další

fppt.com

Exit ticket

- Vyberte si 4 z těchto otázek a odpovězte na ně:
  - 1/ Co jste se dnes naučili o SOBĚ?
  - 2/ Co jste se dnes naučili o SVÝCH SPOLUŽÁCÍCH?
  - 3/ Co jste se dnes naučili o VZDĚLÁVÁNÍ?
  - 4/ Co jste se dnes naučili o MKV?
  - 5/ Co jste se dnes nenaučili? 🙂
  - 6/ Volný komentář, dotaz atd…

fppt.com

Zdroje

- EURYDICE (2004). Integrating Immigrant Children into Schools in Europe. Brusel: Euridyce.
- Kurowski, M. (2016). Vybrané oblasti edukace žáků-uprchlíků v České republice. Available here: https://is.muni.cz/auth/th/56187/ pedf_d/.
- Linhartová, T., Loudová Stralczynská, B. (2014). Děti s odlišným mateřským jazykem v mateřských školách. Meta, o.p.s. Dostupné z: http://www.meta-ops.cz/sites/default/files/deti_s_omj_v_ms_0.pdf
- Doleží, L. a kol. (2015). Začínáme učit češtinu pro děti cizince – předškolní věk. Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka. Dostupné z: http://www.auccj.cz/wp-content/uploads/2015/01/zaciname-ucit-cestinu-pro-deti-cizince-predskolni-vek.pdf
- Doleží, L. a kol. (2013). Začínáme učit češtinu pro děti cizince – mladší školní věk. Asociace učitelů češtiny jako cizího jazyka. Dostupné z: http://www.auccj.cz/wp-content/uploads/2014/01/zaciname-ucit-cestinu-pro-deti-cizince-mladsi-skolni-vek-1.pdf
- Miller, K. (1992). Guidelines for helping non-English speaking children adjust and communicate. In E. Neugebauer, Alike and different: exploring our humanity with young children (s. 38–50). Washington DC: NAEYC.

- Doplňkové materiály k tématu:
- Infografika Evropské komise k teoriím migrace: https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/theoriesofmigration2.pdf
- Encyklopedie migrace: https://www.encyclopediaofmigration.org/

fppt.com